

REVIZE RVP ZV A SYSTÉM METODICKÉ PODPORY PRO ŠKOLY A PEDAGOGY

„Nic není marnějšího než vědět a učit se mnoho, totiž co nepřinese užitku. Moudrý je ne ten, kdo ví mnoho věcí, nýbrž ten, kdo ví užitečné věci. Proto bude možno usnadnit práci škol, když se ušetří leccos i z věcí. Totiž když budou vynechány věci nikoli potřebné, nepřislušné, a přílišné podrobnosti.“

J. A. Komenský

CÍL OPATŘENÍ

Cílem opatření je modernizovat obsah vzdělávání tak, aby odpovídalo dynamice a potřebám 21. století. Škola musí rozvíjet kritické myšlení, práci s informacemi, klást důraz na spolupráci a zároveň podporovat kompetenci k celoživotnímu učení. Základem vzdělání jsou kompetence pro život a jádrové učivo, které musí žáci umět propojovat, rozvíjet a aplikovat v každodenním osobním, profesním i občanském životě.

SOUBOR OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT

Opatření č. 1	Revize RVP ZV v oblasti ICT
Klíčová aktivita 1.1	Úprava obsahu RVP ZV – integrace nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti
Klíčová aktivita 1.2	Příprava modelových ŠVP k revidovanému RVP ZV – oblasti informatiky a digitální gramotnosti
Klíčová aktivita 1.3	Příprava metodických materiálů k novým očekávaným výstupům informatiky a digitální gramotnosti
Klíčová aktivita 1.4	Příprava minimálního standardu materiální vybavenosti školy pro výuku nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti
Klíčová aktivita 1.5	Implementace rámců pro digitální vzdělávání
Opatření č. 2	Revize RVP ZV
Klíčová aktivita 2.1	Návrh cílů a obsahů vzdělávání
Klíčová aktivita 2.2	Inovace struktury a obsahu RVP ZV
Klíčová aktivita 2.3	Propojení formálního a zájmového vzdělávání v základních školách

SOUBOR OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT	
Opatření č. 3	Vytvořit k revidovanému RVP ZV metodickou podporu – modelové ŠVP, učební materiály a úlohy
Klíčová aktivita 3.1	Tvorba učebních textů, úprava systému doložek učebnic
Klíčová aktivita 3.2	Tvorba souboru učebních úloh, tvorba souboru úloh pro ověřování výsledků vzdělávání v uzlových bodech
Opatření č. 4	Podpora pedagogů
Klíčová aktivita 4.1	Podpora pedagogických pracovníků při práci s kurikulem
Klíčová aktivita 4.2	Zvýšení kvality přípravného vzdělávání pedagogických pracovníků
Klíčová aktivita 4.3	Posilování kompetencí vedoucích pracovníků v pedagogickém řízení školy
Opatření č. 5	Pokusné ověřování kombinované formy vzdělávání v základních školách
Klíčová aktivita 5.1	Realizace kombinované formy vzdělávání pro vybrané třídy ZŠ a vybrané jednotlivé žáky ZŠ

CÍL OPATŘENÍ

Cílem opatření je modernizovat obsah vzdělávání tak, aby odpovídalo dynamice a potřebám 21. století. Škola musí rozvíjet kritické myšlení, práci s informacemi, klást důraz na spolupráci a zároveň podporovat kompetenci k celoživotnímu učení. Základem vzdělání jsou kompetence pro život a jádrové učivo, které musí žáci umět propojovat, rozvíjet a aplikovat v každodenním osobním, profesním i občanském životě.

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

Smyslem ústupu od širokého objemu očekávaných znalostí je podpořit schopnost hlubšího porozumění problémům v širších souvislostech oproti současnosti, kdy jsou žáci přetěžováni informacemi. Probírané učivo je příliš široké a obsahuje celou řadu poznatků a informací spadajících více do rozvíjejícího než do jádrového učiva. Učitelé nestíhají látku s žáky probrat a žáci nemají dostatečný prostor si probrané poznatky osvojit, pochopit v souvislostech a aplikovat v reálných situacích. To vede často k tomu, že žáci nezvládnou probíranému tématu skutečně porozumět.

- a) **Revize RVP je příležitostí kurikulum odlehčit, upravit a redefinovat jádrové a rozvíjející učivo.** Kurikulum základního vzdělávání zahrnuje množství obsahu, z něhož ne všechno má být součástí společného jádra učiva. Proto bude obsah kurikula posouzen a v potřebných částech přehodnocen. Kurikulum bude přepracováno a odstraněno jeho přetížení v těch tématech, která postrádají relevanci k jádrovému učivu v základním vzdělání. Redefinované rozšiřující učivo bude příležitostí pro individuální podporu a rozvoj žáků v jednotlivých vzdělávacích oblastech.
- b) **Revize RVP představuje příležitost inovovat obsah vzdělání.** Kurikulum základního vzdělávání zahrnuje obsahy, které jsou vzhledem k pokrokům v oblastech vědeckého poznání a v aplikaci technologií překonané.

Do kurikula bude nově začleněna ve větším rozsahu oblast digitalizace ve vzdělávání. Významná část škol trendy v digitalizaci sledovala, ovšem například současná omezená hodinová dotace (informatika má ve všech oblastech kurikula absolutně nejnižší hodinovou dotaci) již neodpovídá reálným nárokům. Inovace obsahu se také zaměří na hlubší propojování požadovaných znalostí a dovedností žáků, bude kladen důraz na rozvoj praktické aplikace poznatků získaných nejenom ve výuce.

- c) **Podpora pedagogů musí napomáhat při zavádění revidovaných cílů vzdělávání a upraveného kurikula ve školách.** Podmínkou úspěšného zavedení revidovaného kurikula je systémová, dlouhodobá a koordinovaná metodická podpora pedagogů v oblasti práce s upraveným kurikulem. Podpora pedagogů v rámci DVPP bude zaměřena na rozvoj pedagogických dovedností v práci s novým kurikulem, na nové trendy ve výuce předmětů a zejména vzdělávacích oblastí. Programy DVPP se budou zaměřovat primárně na celé školní týmy, nikoli jen na podporu jednotlivců. Za tímto účelem se využijí také výstupy inovativních projektů a příklady dobré praxe základních škol. ČŠI konstatovala nízkou míru zohlednění požadavků státního kurikula v reálné výuce. Práce s upraveným kurikulem na úrovni školy nebude spočívat ve vlastním zpracování upraveného ŠVP, ale promítne se v inovaci práce s revidovaným obsahem učiva a v práci s nově stanoveným jádrovým a rozšiřujícím učivem ve školní výuce.
- d) **Pro naplňování cílů vzdělávání podle kurikula je potřeba podporovat didaktickou a metodickou připravenost pedagogů.** Podle ČŠI nejsou stále zcela dostatečně využívány moderní výukové metody. Převaha frontálních forem práce s dominancí učitele vede stále často k nižší míře aktivního zapojení žáků do výuky. Potřebná je vyšší míra individualizace výuky, zařazování kooperativních činností nebo diferencovaných úkolů tak, aby přispívaly k efektivnímu naplňování vzdělávacích cílů a více respektovaly individuální vzdělávací potřeby a možnosti žáků. ČŠI opakovaně upozornila na zhoršující se personální podmínky v kvalifikovanosti a odborné zdatnosti pedagogických pracovníků (nesplnění předpokladů pro výkon činnosti). V této oblasti existují významné rozdíly mezi regiony včetně rozdílů v tzv. aprobovanosti výuky a následného dopadu na kvalitu výuky. Tyto skutečnosti zdůrazňují potřebu systematické podpory pedagogů, včetně inovace obsahu rámcových požadavků na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků vedoucí ke zvýšení kvality pregraduální přípravy. Pedagogové je potřeba podpořit, aby ve vyučovacích hodinách cíleně rozvíjeli postoje a dovednosti žáků, aby zaměření pouze na znalosti nebylo dominantní, aby rozvoj funkčních gramotností žáků byl systematický.

SOUBOR OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT

Opatření č. 1 Revize RVP ZV v oblasti ICT

Klíčová aktivita 1.1 Úprava obsahu RVP ZV – integrace nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti

Po pilotáži nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti proběhne vyhodnocení aplikace nových částí kurikula na školách. Na základě závěrů bude připraven inovovaný RVP ZV, a to v oblastech informatiky a digitální gramotnosti. Po vydání revidovaného RVP budou mít školy dva roky na vytvoření podmínek pro jeho zavedení a změnu ŠVP.

Nástroje	pilotáž, analýza a vyhodnocení (MŠMT), zpracování změny RVP ZV (NPI ČR)
Termín	2021
Financování	SR – v rámci činnosti MŠMT
Výstupy	Inovovaný RVP ZV, v oblastech informatiky a digitální gramotnosti

Klíčová aktivita 1.2 Příprava modelových ŠVP k revidovanému RVP ZV – oblasti informatiky a digitální gramotnosti

K inovovanému RVP ZV budou vytvořeny modelové ŠVP pro oblasti informatiky a digitální gramotnosti. Jedná se o podporu opakovaně požadovanou školami. Pro maximální možné usnadnění aplikace nové informatiky a digitální gramotnosti do vzdělávání budou modelové ŠVP zveřejněny i elektronicky, v aplikaci InspIS ŠVP k další editaci.

Nástroje	pracovní skupina NPI ČR a DigiKoalice
Termín	2021
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Soubor modelových ŠVP k revidovanému RVP ZV – oblasti informatiky a digitální gramotnosti pro dobrovolné využití školami

Klíčová aktivita 1.3 Příprava metodických materiálů k novým očekávaným výstupům informatiky a digitální gramotnosti

K novému pojetí informatiky a digitální gramotnosti, respektive k jejich jednotlivým závazným očekávaným výstupům vzniknou metodické podpůrné materiály a učebnice. Další metodické materiály budou pro školy získány od partnerů MŠMT sdružených v platformě DigiKoalice. Všechny metodické materiály budou pro školy v přehledném uspořádání zveřejněny.

Nástroje	pracovní skupina, portál www.edu.cz a www.digiskola.cz
Termín	2022
Financování	SR – v rámci činnosti resortu a OP JAK
Výstupy	Soubor metodických podpůrných materiálů do výuky k jednotlivým očekávaným výstupům nové informatiky a digitální gramotnosti; výuková videa ilustrující výuku

Klíčová aktivita 1.4 Příprava minimálního standardu materiální vybavenosti školy pro výuku nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti

V součinnosti s Asociací ředitelů základních škol vznikne minimální standard materiální vybavenosti škol pro výuku nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti. Bude podkladem pro jednání se zřizovateli škol (zejména SMO, SMS, a to v součinnosti MŠMT a AŘZŠ).

Nástroje	Pracovní skupina MŠMT, AŘZŠ, SMO ČR a SMS ČR
Termín	2021
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Minimální standard materiální vybavenosti školy pro výuku nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti; Projednání standardu materiální vybavenosti školy pro výuku nového pojetí informatiky a digitální gramotnosti, získaná stanoviska SMO, SMS, AŘZŠ

Klíčová aktivita 1.5 Implementace rámců pro digitální vzdělávání

Další podpora rozvíjejících se digitálních dovedností učitelů znamená a) nabídnout všem učitelům v základním vzdělávání možnost sebehodnocení podle Rámce digitálních kompetencí učitele (DigCompEdu) a následně b) nabídnout každému školnímu týmu na základě hodnocení podle Rámce digitálních kompetencí učitele (DigCompEdu) adresnou podporu pro rozvoj digitálních kompetencí týmu školy a pro účelné zapojení digitálních technologií do výuky.

S využitím zkušeností z implementace rámců pro digitální dovednosti učitelů (výše) upravit Standardy DPS, sylaby kvalifikačních a specializačních studií.

Období realizace	2021–2023
Financování	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy	Balíčky adresné podpory, podpořené školy, upravené standardy DPS

Opatření č. 2 Revize RVP ZV

Klíčová aktivita 2.1 Návrh cílů a obsahů vzdělávání

Formulovat ve spolupráci s odbornou komunitou obecné kurikulární cíle (vyjít ze S2030+; navázat na stávající cíle a jejich vymezení aktualizovat; navázat i na cíle, které jsou již v základních školách podporovány).

Nástroje	veřejná debata, pracovní skupina
Termín	2021
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Návrh cílů vzdělávání

Klíčová aktivita 2.2 Inovace struktury a obsahu RVP ZV

RVP ZV bude nově pro vzdělávací obory definovat jádrové a rozvíjející očekávané výstupy. Jádrové výstupy by si měli osvojit všichni žáci, rozvíjející výstupy jsou určeny pro individualizaci a diferenciaci výuky a rozvoj žáků dle jejich zájmu a nadání. Pro 5. a 9. ročník budou jádrové výstupy všech vzdělávacích oblastí závazné. Pro uzlové body ve 3. a 7. ročníku budou závazné pouze výstupy v oblasti český jazyk a literatura, matematika a cizí jazyk, ostatní výstupy budou doporučené.

Obsah RVP ZV bude inovován v klíčových kompetencích, s prioritním zaměřením na tyto zásadní oblasti: mateřský a cizí jazyk, matematika a přírodní vědy (STEM) a využití digitálních technologií. Průřezová témata budou aktualizována s ohledem na celospolečenský vývoj a vhodně integrována do vzdělávacích oborů a očekávaných výstupů.

Bude upraven poměr povinné a disponibilní časové dotace ve prospěch disponibilních hodin. Povinná časová dotace bude určena primárně pro jádrové obsahy a výstupy. Naopak větší počet disponibilních hodin umožní modularitu, větší individualizaci vzdělávací cesty žáka přizpůsobené jeho zájmům a nadání v rámci rozvíjejících oblastí.

V RVP ZV budou ukotveny zásady a pravidla pro používání formativního hodnocení jako efektivní a konstruktivní nástroj zpětné vazby podporující vzdělávací pokrok každého žáka a rozvoj klíčových kompetencí.

Nástroje	odborné týmy vedené NPI ČR
Termín	2021–2023
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Revidovaný RVP ZV

Klíčová aktivita 2.3 Propojení formálního a zájmového vzdělávání v základních školách

Vytvořit prostřednictvím revidovaného RVP ZV předpoklady funkčního propojení formálního a zájmového vzdělávání v podobě celodenní základní školy na 1. stupni a ve školních klubech. Vytvořit soubor výstupů a kompetencí v rámci RVP ZV využitelných pro toto propojení. Vytvořit metodiku propojení formálního a zájmového, popř. neformálního vzdělávání.

Nástroje	pracovní skupina; odborná debata se zástupci z praxe
Termín	2021–2023
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Soubor výstupů a kompetencí RVP ZV identifikovaný pro využití pro zacílení neformálního vzdělávání Věcný záměr konceptu celodenní školy

Opatření č. 3 Vytvořit k revidovanému RVP ZV metodickou podporu – modelové ŠVP, učební materiály a úlohy

Klíčová aktivita 3.1 Tvorba učebních textů, úprava systému doložek učebnic

Vytvořit funkční metodickou podporu proměny obsahu prostřednictvím didaktické podpory výuky na základních školách.

Zajistit promítnutí revidovaného RVP ZV do učebnic a pracovních sešitů. Odstranit nadbytečná kritéria jejich posuzování a výrazně zjednodušit systém doložek MŠMT. Posouzení se zaměří na soulad učebnice, případně pracovního sešitu s kurikulem a na existenci digitální podoby. V rámci posouzení souladu s RVP ZV bude kladen důraz na požadované odlišení jádrových a rozvíjejících výstupů. Umožnit školám financovat z ONIV i učebnice bez schvalovací doložky.

Utřídit existující metodicko-podpůrné materiály ve vazbě na nové RVP ZV a zveřejnit je na webovém portálu edu.cz. A to s cílem metodicky podpořit školy pro přenos revidovaného RVP ZV do praxe (do roku 2023). Podpořit skutečnou proměnu školních učebních cílů, obsahů i metod a forem v souladu s vydaným revidovaným RVP ZV.

Zprostředkovat všem školám existující elektronické učební materiály využitelné pro výuku podle revidovaného RVP ZV. Průběžně důsledně informovat všechny školy o existujících a nových elektronických učebních materiálech využitelných pro výuku.

Zprostředkovat všem školám existující nástroje a aplikace využitelné ve vzdělávání na základní škole (adresně na základě poznatků o vzdělávání na dálku, o způsobu zpracování ŠVP, o způsobu hodnocení výsledků vzdělávání na škole).

Termín	2023
Financování	SR – v rámci činnosti resortu a OP JAK
Výstupy	Aktualizované učební texty ke kurikulu, soubory učebních materiálů; Průběžně zveřejňované kvalitní elektronické učební materiály a nástroje

Klíčová aktivita 3.2 Tvorba souboru učebních úloh, tvorba souboru úloh pro ověřování výsledků vzdělávání v uzlových bodech

K jádrovým výstupům RVP ZV v uzlových bodech vypracovat:

- a) učební úlohy pro osvojení daného výstupu
- b) úlohy na ověření předpokládaných dovedností (úlohy umožňující poznat, že žáci obsah zvládli) v uzlových bodech základního vzdělávání.

Způsob práce s úlohami bude také předmětem programu profesního rozvoje pro učitele.

Termín	2023
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Soubor učebních úloh + metodika Soubor úloh k ověření dovedností + metodika

Opatření č. 4 Podpora pedagogů

Klíčová aktivita 4.1 Podpora pedagogických pracovníků při práci s kurikulem

Bude realizováno tematické šetření, jehož výsledkem bude formulace hodnocení kvalitní kurikulární práce v základní škole. Kontaktovány budou všechny základní školy s cílem získat strukturovanou informaci o dovednostech kurikulární práce každé školy jako východisko pro navazující adresnou metodickou podporu všech škol. Na základě dat bude navržena adresná podpora škol zaměřená na zkvalitnění práce s kurikulem v každé jednotlivé škole s primárním zaměřením na přibližně 30 % slabších škol.

Vznikne metodika efektivního fungování dvoustupňového kurikula (RVP – ŠVP) ve škole. Bude se jednat o základ metodické podpory škol, který vznikne ve spolupráci s řediteli škol a dalšími aktéry. Metodika bude obsahovat popis funkčních způsobů a parametrů práce s kurikulem ve škole.

Poté bude vytvořeno elektronické prostředí pro kvalitní zobrazení revidovaného RVP ZV a jeho snadnou aktualizaci. Součástí elektronického prostředí budou metodicko-podpůrné materiály vázané na konkrétní očekávané výstupy RVP ZV.

Vytvořit funkční metodickou podporu pro zkvalitnění kurikulární práce škol a učitelů v souladu s revidovaným RVP ZV (modelové ŠVP k další editaci v elektronickém prostředí). Zajistit kompatibilitu elektronických systémů pro zpracování ŠVP a tím minimalizovat administrativní náročnost zpracování ŠVP. Budou rozvíjeny (v programech dalšího vzdělávání) dovednosti školních týmů v oblasti kurikulární práce následujícími činnostmi:

1. Seznámit školní týmy základních škol s kritérii hodnocení práce se ŠVP na škole. Formou programů profesního rozvoje vést školní týmy k funkčnímu vyhodnocování práce se ŠVP.
2. Realizovat prostřednictvím programu profesního rozvoje funkční metodickou podporu pro tvorbu ŠVP a vyhodnocování práce se ŠVP v rámci školy.

3. Vytvořit elektronické prostředí metodické podpory pro další změny vzdělávacího obsahu tak, aby se mohly promítat do školních kurikulů plynule a vždy v souladu s inovacemi obsahu RVP ZV.

Na základě hodnocení kurikulární práce škol bude cíleně poskytována metodická podpora školám v regionech. Vytipovány budou školy s inspirativní praxí s cílem sdílení jejich zkušenosti ostatním školám.

Termín	2021–2023
Financování	SR – v rámci činnosti resortu a OP JAK
Výstupy	Tematická zpráva Metodika práce s kurikulem Elektronické prostředí pro tvorbu ŠVP Programy profesního rozvoje Proškolené týmy škol

Klíčová aktivita 4.2 Zvýšení kvality přípravného vzdělávání pedagogických pracovníků

Souběžně s revizemi RVP bude zpracována inovovaná koncepce pregraduální přípravy pedagogických pracovníků, která bude posléze promítnuta do opatření na úrovni vysokých škol. Posílena bude zejména pedagogicko-psychologická a didaktická složka přípravy pedagogů v souladu s kompetenčním pojetím kurikula.

Termín	2021
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Koncepce pregraduální přípravy pedagogických pracovníků Inovace rámcových požadavků na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků

Klíčová aktivita 4.3 Posilování kompetencí vedoucích pracovníků v pedagogickém řízení školy

S využitím výstupů projektů z OP VVV bude vytvořen modulový systém vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků zahrnující rozvoj dovedností v oblasti analýzy vnějšího a vnitřního prostředí konkrétní školy nebo školského zařízení vedoucí i ke zvýšení kompetencí vedoucích pracovníků k vytváření vlastního systému monitorování, respektive supervize výuky a promítnutí takto získaných zjištění do všech navazujících manažerských funkcí (plánování, organizování, personálních činností, vedení lidí, kontroly), a to ve všech paralelních fázích, kterými procházejí (analýza, rozhodování, implementace).

Období realizace	2022–2023
Financování	SR – v rámci činnosti resortu
Výstupy	Programy profesního rozvoje vedoucích pedagogických pracovníků

Opatření č. 5 Pokusné ověřování kombinované formy vzdělávání v základních školách

Klíčová aktivita 5.1 Realizace kombinované formy vzdělávání pro vybrané třídy ZŠ a vybrané jednotlivé žáky ZŠ

Pokusné ověřování kombinované formy vzdělávání v základních školách bude vycházet ze zkušeností škol se vzděláváním na dálku ve druhém pololetí školního roku 2019/2020. Realizováno bude na principu dobrovolného zapojení škol vybraných podle velikosti, zřizovatele a míry pokročilosti práce s distančními formami vzdělávání. Zúčastněné školy budou moci zapojit celé třídy, skupiny nebo konkrétní žáky. Zapojení žáka bude podmíněno souhlasem zákonného zástupce. Cílem bude zjistit efektivitu distanční výuky a jejích prvků v základním vzdělávání. Aktivita předpokládá vstupní proškolení pedagogů zapojených škol pro realizaci kombinované formy vzdělávání (zajistí NPI ČR).

Období realizace	2021–2023
Financování	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy	Průběžné zprávy zapojených škol o realizaci Inspekční zprávy – hodnocení vzdělávacích aktivit pro žáky v kombinované formě vzdělávání, hodnocení vzdělávacích výsledků žáků v kombinované formě vzdělávání (2023) Metodika kombinované formy vzdělávání na základní škole s příklady variant realizace (2023)